

{ EMEK }

Son 3-4 yıldır Türkiye'deki gemi inşa sanayisi oldukça büyüdü. Dünya Denizcilik Örgütünün 2015 yılı itibarıyla gemi kazalarında ki çevre kirliliğini önlemek için tek çeperli gemilerin deniz trafiğinden men edileceği kararı bu alandaki talepleri arttırdı. İşçiliğin ve maliyetin ucuz olması Tuzla tersanelerine yönelik gemi talebinin patlamasına yol açtı. 2010 yılına kadar gemi siparişi dolmuş durumda. Bu pastadan pay kapma sevdasıyla birçok alanda olduğu gibi büyümeyi karşılayacak bir alt yapı hazırlığı yok. Ne de olsa oralarda çalışacak olanlar işverenler ve de-ğil.

Tuzla'da acı hiç dinmiyor

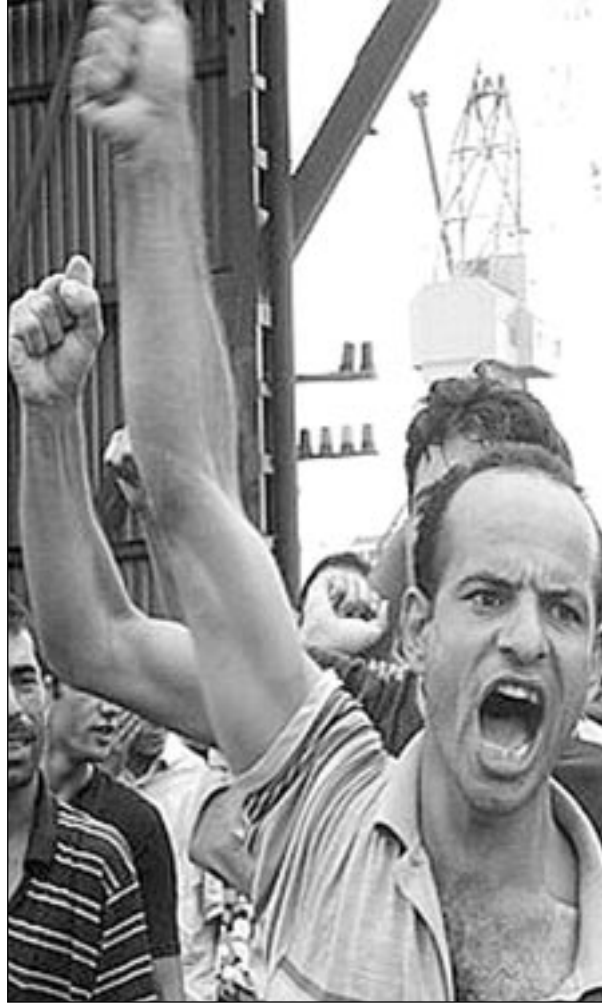
Gemi inşa sanayisi ağır ve tehlikeli iş koluna giriyor. Buna rağmen Tuzla tersanelerinde ağır ve tehlikeli iş kolu yönetmeliği uygulanmıyor. Birçok tersanede işçiler uzun saatler çalıştırılıyor. İş güvenliği yok. Çalışma alanı dar. A tipi bir tersanelik alanda 44 tersane çalışıyor. Dereye tepeye, sokak aralarına tersane yapılmış. İşçilere yeterli iş eğitimi verilmiyor. İş kazalarında acil müdahale sağlık ekipleri yok.

İşveren ve onların gönüllü savunucuları devlet erkânı işçilerin eğitimsizliğinden, cahilliğinden yakınıyorlardı hep bütün ölümlerde. Kazaların, ölümlerin sorumluları olarak işçileri gösteriyorlardı. Bir kısmı, dış mihraklarda arıyordu onların ve 'abartılı' tepkilerin sebebini. Tuzla'daki Desan tersanesinde gerçekleşen filika test denemesindeki ölümler bu yöndeki tüm açıklamaların gerçeğini açığa çıkardı; ölümler bir denetim ve test işlemi esnasında gerçekleşmişti. Yüzme bilmedikleri halde, kabul etmedikleri takdirde işinden olma tehlikesi nedeniyle filikaya binmeyi reddedemeyen işçiler düpedüz ölüme gönderildiler. 3 işçi öldü, 13 işçi yaralandı. Uluslar arası Denizcilik Örgütü'nün can kurtarma araçları ile ilgili yönetmeliğinde bu tarz testlerde ağırlık kullanılması gerektiği belirtiliyor. Bu sektörde 50 yıllık çalışma hayatına sahip Desan tersanesi sahibi 'kum torbası da neymiş, ben bunca yıl insan kullandım' diyebiliyor.

Bilirkişilerin uyarılarına rağmen denemede insan kullanılıyor. Olayı kaza olarak değerlendirilen CHP milletvekili Bayram Meral bunun üzerine "Kaza olarak mı değerlendiriyorsunuz?" sorusuna "Bana işveren öldürttü mü dedirteceksiniz?" yanıtını verebiliyor. Bu olay göz göre göre ihmalin ve bencilce insan hayatını umursamazlığın göstergesi değil de nedir? Yaşanan olay ölüme davetiye çıkartmak değil midir? Bırakalım yüzü aşkın ölümleri, ihmali barındıran tek bir kaza bile müdahale ve yaptırım için yeterli olmalı. Tersanelerde sakatlığa yol açan yüzlerce kaza yaşanıyor, ölümler yüzünden onları fark etmeye sıra gelmiyor. Devletin denetleme organları birtakım çıkarlarla engelleniyor ya da görevini yerine getirmiyorsa sivil toplum kuruluşlarının önerdiği üzere mühendis, mimar ve tabip odalarından, sendikalarından, akademisyen ve diğer bilir kişilerden tersaneleri denetlemek için bağımsız bir kurul oluşturulmalı ve bu denetlemeler yasalar tarafından

bile bile ihmal... "CİNAYET"

SEMİHA YEŞİLOVA

desteklenerek yaptırıma yol açmalı. Yani bir bağlayıcılığı olmalı.

İşverene ucuz iş güvencesi: Taşeronlar

4857 sayılı iş kanunuyla taşeron çalışma ve çalıştırmanın, mesai ücretini ve tatilleri ortadan kaldıran esnek çalışmanın önünün açıldığını biliyoruz. Taşeronluk işçilerin örgütlenmesinin önünde engel oluşturacak bir yöntem de dönüşüyor. Bir yılı tamamlamadan primlerinde giriş çıkış yapılan işçiler kıdem tazminatı alamıyor. Anlaşılacağı üzere taşeronluğun patrona karı, işçiye ise zararı oldukça fazla. Ancak kanunda taşeronluğun asıl işte uygulanamayacağı, işin yan alanlarında, uzmanlık gerektiren, işin esasını teşkil etmeyen teknolojik durumlarda olabileceği açıkça belirtilmiş. Yasalara rağmen devletin gözü önünde taşeron asıl işi yapıyor. Müdahale eden yok. Böylece patron karını katlıyor, işsizlikten sürünen yığınlar emeğini ucuza satmaya, güvencesiz işe, saatlerce uygunsuz, sağlıksız ortamlarda çalışmaya razı gelmek zorunda kalıyor. Taşeron olmayan asıl iş sahipleri kadrolu işçi sayısını arttırmıyor. Bunun yerine taşeron kullanıyor. Yasa ve yönetmeliklere göre işveren, 49'dan fazla işçi çalıştıran yerlerde hekim buldurmak, eski hükümlü, engelli vb. kapsama giren işçi çalıştırmak zorunda. Patron 49'u aşma durumlarında taşeron çalıştırarak bu yükümlülükten kurtulmuş oluyor. Aynı işte olsa da farklı ücretlerle farklı işverene çalışan işçilerin sendikal örgütlenmesi taşeron sayesinde engellenmiş oluyor. 4857 sayılı iş kanunu taşeronlaşmaya müsaade ederken buna uygun örgütlenme yöntemlerine izin vermiyor. Bu da yasa koyucu devletin, IMF'nin direktiflerini ve liberal ekonomi politikaları uygulamakta 'başarılı' bir kararlılık ve yılmazlık gösteren AKP hükümetinin patron dostu işçi düşmanı yüzünü açığa çıkartıyor. Yani AKP'nin diğer düzenden yana partilerden emekçi açısından bakınca hiçbir farkı yok.

Tuzla tersanelerinde örgütsüzlük hüküm sürüyor. Yetkili tek sendika olan DOKGEMİ-İŞ yönetimi patronlar üzerinde yeterli baskı uygulayamıyor. Zaman zaman işverenlere destek bile olabiliyor. DISK'e bağlı LIMTER-İŞ sendikası ise yetkisi olmadığından tüm devrimci çabalarına rağmen sınırlı etkiye sahip oluyor. İşçilerin tüm korkularını bir kenara atıp örgütlenerek devletin ve işverenin yapması gerekeni sağlamak için baskı yapması gerekiyor. İş sadece Tuzla işçilerine de düşmüyor. Bu uygulamalar sadece Tuzla tersanesi için geçerli değil. Tuzla tersanesindeki fark, ağır ve tehlikeli iş kolu olması nedeniyle en ufak bir ihmalin ölüme, sakatlığa yol açması nedeniyle daha görünür ve duyulur olmasında yatıyor. İşçinin emeğini sömüren işveren örgütlü ve güçlü. İşçi olma potansiyeli taşıyan herkesin kendisi için, geleceği için örgütlenme yöntemleri geliştirmesi gerekiyor. Bugün Tuzla tersane işçisiyle yan yana, hep birlikte güç olmanın günüdür.